

Ontwikkelingen Cultuureducatie in het mbo

Cultuureducatie gaat goed samen met de opleidingsdoelen, burgerschapsontwikkeling, het vak Nederlands en het ontwikkelen van de 21ste-eeuwse vaardigheden. Het stimuleert verbeeldingskracht, het ontdekken van eigen talent, samenwerken en presenteren. Voor leeftijdsgenoten op het vmbo, havo en vwo is het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) verplicht. Toch zijn er –ondanks het ontbreken van een verplicht vak– tal van mogelijkheden. Denk aan het bezoeken van een culturele instelling, of aan het organiseren van een talentenpodium of kunstproject op school.

Diverse culturele instellingen en mbo-opleidingen bieden sinds een aantal jaren een mbo-programma of cultuureducatief aanbod op school aan. Waar aanbod is, worden creatieve en kunstzinnige werkwijzen ontwikkeld.

Onzekere toekomst vraagt om innovatie

Het opleiden naar de toekomstige beroepsuitoefening vraagt om creativiteit, flexibiliteit en oplossend vermogen. In de toekomst is er vraag naar beroepen, die we nu nog niet kunnen overzien zoals robotcoach of nano-timmerman. Innovaties in het mbo zijn noodzakelijk. Onderzoekers voorspellen dat mogelijk 47% van de huidige banen in de komende 20 jaar door automatisering verdwijnt. Dat vraagt om heldere innovaties in leerprocessen, beleid en het curriculum. De volgende innovaties bieden kansen voor nieuwe werkwijzen met gebruik van kunst en cultuur.

Innovaties in leerprocessen

De rol van de mbo-docent verandert van een sturende naar een meer coachende rol. De docent heeft up-to-date kennis nodig en moet direct contact hebben met (innovaties in) het bedrijfsleven. De focus ligt op het begeleiden van leerlingen en studenten in het leerproces waarbij vakoverstijgende projecten binnen en buiten school orden opgepakt en ict-mogelijkheden worden benut. Sinds een paar jaar zijn er in het mbo ook practoraten actief. Deze expertisecentra zijn gericht op kennisdeling en innovaties van leerprocessen en kwaliteitsverbetering in het onderwijs. Verschillende van deze practoraten richten zich op creativiteits- en burgerschapsontwikkeling.

Innovaties in beleid

Demissionair minister van OCW Jet Bussemaker investeerde afgelopen jaren in het actieplan 'Focus op Vakmanschap' voor het verbeteren van de kwaliteit van vakmanschap. In haar gesprekken met mbo's is veelvuldig benadrukt dat vakmanschap onmisbaar is voor de toekomst van Nederland. De Nederlandse economie is afhankelijk van goede vakmensen en met de toenemende vergrijzing neemt deze behoefte niet af.

De sleutel tot hedendaags vakmanschap is het aanbod van opleidingen te moderniseren en innovaties en technieken toe te passen.

Innovaties in het curriculum

Keuzedelen

Scholen hebben sinds 2016 de mogelijkheid vrije keuzedelen aan hun studenten aan te bieden. Deze keuzedelen mogen scholen zelf invullen en ze maken volwaardig deel uit van het curriculum van een bepaalde opleiding. Hier liggen kansen voor mbo-opleidingen om samen met lokale culturele instellingen een keuzedeel te ontwikkelen waar kunst en cultuur als basis dient of onderdeel van is. Welke mbo-opleidingen hier al mee van start zijn gegaan, is in het volgende artikel te lezen.

Burgerschapsvorming

Een tweede kans is de versterking van burgerschapsvorming. Het behoort tot één van de drie taken van het mbo: het opleiden van studenten voor de arbeidsmarkt, voor het vervolgonderwijs en voor volwaardig burgerschap in de maatschappij. Het uitgangspunt voor burgerschapsonderwijs ligt in de basiswaarden van de democratische rechtsstaat die ons verbinden, zoals gelijkwaardigheid, de vrijheid van geloof en meningsuiting en het recht op zelfbeschikking. De wet beschrijft voor het mbo de opdracht om de algemene vorming en de persoonlijke ontplooiing van de studenten te bevorderen en bij te dragen aan het maatschappelijk functioneren. Uit een LKCA inventarisatie in 2015 naar cultuureducatie en burgerschap in het mbo, blijkt dat maatschappelijke thema's vaak terugkomen in cultuureducatief aanbod op mbo's. In het verdiepende artikel over burgerschap staat meer informatie over dit onderwerp.

Onderwijsvernieuwing

De derde belangrijke ontwikkeling is de vernieuwing van het gehele onderwijs waarover al enige tijd veel gediscussieerd wordt op verschillende niveaus. De discussies gaan over wat er in het onderwijs geleerd moet worden en hoe het onderwijs zich zou moeten verbinden met het werkveld. Voor het mbo geldt dat de vernieuwingen moeten leiden tot onderwijs met verbetering in kwaliteit en ruimte voor innovatie. Onderwijs met een goede afstemming en doorstroming tussen vmbo-mbo-hbo. Onderwijs dat beter aansluit bij buitenschoolse initiatieven. Het artikel over onderwijsvernieuwing beschrijft kansen om dit te bewerkstelligen.

BRONNEN

Bussemaker, J. (2014).

Ruim baan voor vakmanschap: een toekomstgericht mbo. Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2 juni 2014. Den Haag: Ministerie van OCW.

Christoffels, I., & Baay, P. (2016).

De toekomst begint vandaag: 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs. 's-Hertogenbosch: ECBO.

Rotmans, J. (2017). Verandering van Tijdperk: revolutie voor het beroepsonderwijs.

Lezing, ROC van Amsterdam, 15 Juni 2017.